

Tajný spolupracovník Pavel Moritz

Příspěvek k působení komunistické rozvědky proti exilu

Radek Schovánek

Po organizačních zmatcích přelomu čtyřicátých a padesátých let přichází s nástupem Rudolfa Baráka do funkce ministra vnitra „zlatý věk“ československé rozvědky. Pod jeho vedením se během několika let počet jejích zaměstnanců zmnohonásobil. Rozvědka byla od počátku budována podle sovětského vzoru – vysílala do zahraničí množství tzv. nelegálů, tedy kádrových příslušníků, kteří v cílové zemi působili pod falešnou identitou. Zároveň se velmi intenzivně rozvíjela činnost proti exilu i vědeckotechnická špionáž.

Obě tyto problematiky měly pro příslušníky rozvědky několik výhod. Výsledky vědeckotechnické špionáže mohl ministr Barák prezentovat jako úspory pro československý průmysl. Hodnocení přínosu pro socialistickou výrobu přitom prováděly výzkumné ústavy, které byly často na rozvědce závislé v dovozu embargovaných materiálů. Jak taková symbióza vypadala, si není těžké představit. Problematika exilu zase představovala poměrně jednoduchou zpravodajskou práci. Většina exulantů měla příbuzné v Československu a mnozí z nich toužili napomoci jim k emigraci, případně je pomocí Státní bezpečnosti dostat z komunistických lágrů. Podle všech dostupných informací je pravděpodobné, že většina spolupracovníků rozvědky působících v exilu v padesátých a šedesátých letech prováděla svoji činnost s tichým souhlasem západních zpravodajských služeb nebo přímo pod jejich řízením. Většina tajných služeb západu se o činnost exilu nijak nezajímala a bylo jim jedno, co o něm komunistická rozvědka ví. Pouze v případech, kdy se jednalo o bezpečnostní zájmy konkrétní země, tedy o únik utajovaných informací, příslušné úřady většinou zasáhly a diplomata vyhostily. Spojíme-li toto zaměření s krutostí komunistického režimu, dohlédneme „úspěchů“, jakých rozvědka v padesátých letech dosáhla – zavraždění Matúše Černáka, smrt manželky štrasburského starosty a několika desítek unesených občanů v komunistických kriminálech.

Od počátku šedesátých let dochází postupně k jakési „profesionalizaci“ rozvědky, s nástupem Lubomíra Štrougala do funkce ministra vnitra přestala unášet lidi a vraždit. S postupnou „liberalizací“ šedesátých let se „socialismus s lidskou tváří“ stal přijatelnější pro západní levicové intelektuály a politiky. Toho samozřejmě využila rozvědka a získala několik poslanců či jinak vysoce postavených politiků za své agenty. Někteří z nich vydrželi v politice až do devadesátých let. Vzhledem ke skutečnosti, že západní kontrarozvědky obdržely počátkem devadesátých let od nově vzniklé československé rozvědky seznamy agentů působících na jejich území, můžeme z náhlého zmizení příslušného politika, či naopak z jeho setrvání ve funkci, usuzovat na to, zda jeho spolupráce byla či nebyla západním službám známa. Seznamy předaných agentů se samozřejmě netýkaly těch, které nově vzniklá rozvědka převzala do svého řízení.

Po srpnu 1968 došlo v rozvědce, stejně jako v ostatních organizacích, k tvrdým čistkám. Signifikantní přitom je, že nejvíce byly zasaženy odbory, u jejichž zaměstnanců se dá předpokládat nejvyšší vzdělanost – tedy výpočetní technika a vědeckotechnická rozvědka. Nejméně byly postiženy součásti pracující proti demokratickému exilu. Z rozvědky defektovalo osm operativních pracovníků a zpravodajská síť budovaná bezmála dvacet let se zhroutila. Typickým příkladem je drobná poznámka v personálním spisu příslušníka, který měl působit v Mnichově proti Rádiu Svobodná Evropa. V odůvodnění, proč by tam neměl být vyslán, napsal, že jako „starý orgán“ je znám zrádcům Frolíkovi a Augustovi a tak dekonspirován před kontrarozvědkou SRN. Jeho nadřízený poznamenal na okraj dokumentu: „A kdo není?“

Příslušníci rozvědky se tedy logicky zaměřili na exil. V roce 1969 se usadil v Římě Jiří Pelikán a o dva roky později začal vydávat časopis *Listy*, vedle Tigridova Svědectví druhou noční mûru normalizačního vedení. V Londýně založil Jan Kavan informační agenturu *Palach Press* a začal rozesílat informace o soudních procesech s lidmi spojenými s obrodným procesem šedesátých let. Zároveň vznikla jakási kyvadlová doprava mezi exilem a domovem. Rozvědka reagovala vysláním několika agentů, kteří měli monitorovat činnost „nového“ exilu a pomoci Státní bezpečnosti postupně eliminovat jeho činnost. Nejdůležitějším úkolem bylo zabránit převážení knih a časopisů vydávaných v exilu a informací o poměrech v normalizovaném Československu. V centrále rozvědky vznikl samostatný odbor, jehož náplní práce byl monitoring „ideologické diverze“ a vymýšlení a provádění „aktivních opatření proti exilu“. V druhé polovině osmdesátých let představovaly informace o činnosti exilu dvě třetiny veškeré produkce komunistické rozvědky.

Jedním z agentů získaných koncem šedesátých let byl i Pavel Moritz, kterému v evidenčním odboru rozvědky přidělili krycí jméno Parker. Po plánované „emigraci“¹ kontaktoval Parker předem dohodnutým způsobem centrálu StB.

1 Viz příloha, dokument č. 1.

Již v prosinci 1972 s ním bylo na dobu tří let přerušeno spojení pro údajné sledování místa schůzky s jeho řídicím důstojníkem. Následně byla od 14. března 1973 do konce roku 1975 přerušena agenturně operativní činnost na území Velké Británie. Vzhledem k defekci příslušníka rozvědky Josefa Frolíka („Floriána“), který na rezidentuře v Londýně působil v šedesátých letech a detailně znal kontakty československé rozvědky, se po roce 1969 stala rozvědná činnost proti Velké Británii pro československou tajnou službu téměř nesplnitelným úkolem. Ke kontaktování Parkera došlo až v srpnu 1976 při jeho pobytu v NDR. V centrále rozvědky přehodnotili jeho možnosti a nasměrovali ho proti Janu Kavanovi a jeho tiskové agentuře Palach Press. V roce 1978 dopravila rozvědka konspirativně Parkera na území ČSSR a vyškolila ho v přijímání radiových depeší, jejich dešifrování a v psaní tajnopisných šifrovaných zpráv. Od roku 1980 byl předán k řízení rezidentuře v Londýně. V té době zastával mimo jiné i funkci pokladníka v londýnském Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (U. K. Committee for the Defence of the Unjustly Prosecuted). Právě v této době se o jeho činnosti mohla dozvědět britská kontrarozvědka, neboť ve funkci zástupce rezidenta pracoval Vlastimil Ludvík („Pantůček“), který byl ve skutečnosti britským agentem v komunistické rozvědce. V červnu 1982 poslal Parker centrále zprávu o situaci v agentuře Palach Press, ve které tvrdil, že se ji Pelikán a Tigrid snaží zlikvidovat a že se Ivan Medek ve Vídni vydává za mluvčího VONS v zahraničí, k čemuž nemá žádné pověření. Zároveň prý Medek hodlá prodávat zprávy z Československa přibližně desetkrát draž než Kavan. Parker ve zprávě píše: „Kavan hodlá celou záležitost projednat s VONS v ČSSR a blokovat Medkovi prameny informací v ČSSR.“² V červenci 1985 informuje o podpoře Pavla Tigrida projektu na natáčení videomagazínů určených především do ČSSR. Zmiňuje se o údajné stížnosti Vladimíra Škutiny, který se měl cítit projektem ohrožen, neboť natáčel vlastní pořady v rámci projektu „Škutina video“.

V únoru 1986 požádal náčelník odboru ideologické diverze a emigrace Milan Jelínek („Brodský“) o změnu krycího jména Pavla Moritze na „Fond“. Z dokumentů není zcela jasné, proč ke změně došlo právě v této době, ale pravděpodobně se centrála StB obávala částečné dekonspirace agenta po odhalení Bohumíra Šedy („Maňáka“), který působil na rezidentuře v Londýně ve funkci obránáře a nechal se získat ke spolupráci britskou tajnou službou. Podle dostupných informací, mohlo jeho prozrazení souviset se snahou Britů ochránit důležitějšího agenta v řadách československé rozvědky – Vlastimila Ludvíka („Pantůčka“). Koncem roku 1985 a počátkem roku 1986 došlo v rámci akce Hora, jak bylo nazváno šetření důsledků zrady Bohumíra Šedy, k převidování a přehodnocení všech kontaktů, o kterých mohl vědět. V červnu 1987 informuje agent Fond o rozhovoru s Karlem Kynclem. Ten podle něj „... uvedl, že při zkoušce computerového spojení, které provádí mezi Londýnem a Vídní (Ivan Medek), se vyskytly určité problémy technického rázu. Zachycené zprávy odesílané z Vídně měly asi 50% využití... Medek je systémem tak nadšen, že již předběžně objednal pět těchto přístrojů pro svou potřebu. Tyto přístroje hodlá svými kanály dopravit do ČSSR.“³ Ve zprávě rovněž hovoří o pokračování projektu videomagazínů, které natáčí Karel Kyncl. Podle informací od jiných agenturních zdrojů⁴ se StB domnívala, že se exil pokouší vytvořit pomocí počítačů a telefonních modemů spojení s domovem, které by StB nedokázala odposlouchávat. Podle archivních dokumentů se tento záměr do konce roku 1989 nepodařilo realizovat. V memorandu z 28. července 1987 je činnost agenta Fonda hodnocena velmi kladně. V dokumentu se tvrdí, že „...bylo dosaženo takového stavu, kdy se především Jiřina Kynclová obracela na TS i s osobními rodinnými problémy... [Fond] informoval o situaci Karla Kyncla, jeho plánech a záměrech v nepřátelské činnosti i o vzbádkách a kanálech dopravy informací a materiálů. Důležitá a z hlediska perspektiv velmi závažná byla informace o přípravě počítačového spojení mezi Kynclem a vytipovanými osobami v ČSSR. Fond předal technickou dokumentaci přístroje pro šifrované telefonické spojení, které Kyncl hodlá používat. ... Rovněž informoval o spojení mezi Kavanem a Petrem Uhlem.“⁵

V posledním vyhodnocení z května 1989 kpt. Dušan Chvatík („Mitáš“) uvádí, že od července 1987 do dubna 1989 podal agent Fond 33 informačních poznatků, jejichž průměrná hodnota byla 3.1.⁶ Většina informací se týkala exilu a některé byly využity při tvorbě tzv. aktivních opatření, tedy snah rozvědky o zhoršení vztahů mezi exulanty psaním různých anonymních a pomlouvačných textů.

2 Archiv bezpečnostních složek (ABS), osobní podvazek č. 12613/330 vedený k Ivanu Medkovi.

3 Tamtéž.

4 Např. agent Václav Rejholec.

5 ABS, svazek č. 45173, krycí jméno FOND a PARKER, memorandum z 28. července 1987.

6 Rozvědka hodnotila kvalitu zpráv na pětistupňové škále, čím vyšší číslo, tím kvalitnější zpráva byla.

1.

1969, 25. března, Praha. – Návrh npor. [Bohumila] Krupského⁽¹⁾ z 3. oddělení 6. odboru I. správy ministerstva vnitra na dlouhodobé vysazení spolupracovníka s krycím jménem Parker do Velké Británie.^(a)

Předkládám návrh na dlouhodobé vysazení spolupracovníka [s] krycím jménem PARKER do Velké Británie.

Spolupracovník PARKER je narozen 12. 4. 1944 v Praze, ruské národnosti, československý státní příslušník, ženatý, bez politické příslušnosti, původní povolání inženýr chemie. Bližší podrobnosti k jeho osobě jsou uvedeny v příloženém memorandu.

Odůvodnění:

Cílem dlouhodobého vysazení spolupracovníka je plnění úkolů OZK⁽²⁾, zejména pak aktivní proniknutí do baze novodobé emigrace, její rozpracování a zabezpečení zpravodajské produkce informací o rozmístění, činnosti osob z této baze, orientace emigrantských organizací a jejich využívání speciálními službami nepřítelů.

PARKER bude rovněž úkolován k typování osob z této baze vhodných k dalšímu rozpracování s cílem rozšíření pomocné a perspektivní agentury na uvedeném území.

Osobní předpoklad PARKERA a motiv spolupráce:

PARKER má dokončené vysokoškolské vzdělání, v ČSSR pracuje jako vědecký aspirant v oboru, o jehož vědecké kádry je v zahraničí značný zájem. Na úseku vědecké práce dosáhl zejména v poslední době řady závažných [!] výsledků. PARKER má osobní zájem pracovat ve svém oboru v zahraničních [!] podmínkách.

Po stránce jazykové kvalifikace je PARKER dobře připraven k dlouhodobému vysazení. Ovládá plynně anglicky, německy, rusky, česky a částečně francouzsky.

Po stránce materiální není v ČSSR nijak vázán, nevlastní žádný majetek a v poslední době ztratil možnost samostatného bydlení v místě zaměstnání. V ČSSR má z blízkých příbuzných pouze matku, která pobírá důchod a není odkázána na jeho finanční podporu.

PARKER byl získán ke spolupráci na ideologickém podkladě, po stránce osobních a charakterových vlastností a pro svoji politickou orientaci je vhodným typem pro dlouhodobé vysazení. V průběhu spolupráce se PARKER projevil jako iniciativní, aktivní spolupracovník s vlastní erudicí pro rozvědňovací práci.

PARKER není nositelem žádného státního tajemství a souhlasí s dlouhodobým vysazením do zahraničí.

Rozvědňovací možnosti spolupracovníka:

S ohledem na odbornou kvalifikaci a úroveň má PARKER zajištěna potřebná doporučení od československého vědeckého pracovníka světové úrovně, který je v současné době v zahraničí a PARKEROVI přislíbil aktivní pomoc v případě jeho odchodu do zahraničí. Tím má PARKER vytvořeny předpoklady pro další vědeckou činnost, hmotné zajištění formou stipendia nebo získání zaměstnání ve svém oboru.

Britské vědecké ústavy a instituce, u nichž PARKER předpokládá svou další činnost, jsou dislokovány v okruhu Londýna, případně dalších univerzitních center (Oxford, Cambridge), kde je v současné době i soustředěná převážná většina osob z baze, kterou bude PARKER rozpracovávat.

PARKER obdržel rovněž pozvání k cestě do Velké Británie a pro první období má zajištěnou možnost bydlení v Londýně. Je reálný předpoklad, že britské vstupní vízum, o které požádal, mu bude uděleno.

Způsob provedení:

Dlouhodobé vysazení bude realizováno formou cesty do Velké Británie, které PARKER využije k emigraci.

Z ČSSR odjede PARKER vlakem do Anglie přes NSR. V NSR cestu přeruší a manželku se synem ponechá u její přítelkyně v Dortmundu, kde současně požádá o švýcarské návratné vízum k cestě do Curychu. Zde se svým stykem projedná pracovní příležitosti v Anglii a vyžádá si od něho příslušná písemná doporučení. Z Curychu odjede PARKER zpět do Dortmundu, odkud bude s celou rodinou pokračovat v cestě do Londýna.^(b)

Po příjezdu do Anglie oznámí u britských úřadů své rozhodnutí k trvalé emigraci. Jako důvod uvede své špatné materiální postavení v ČSSR, změnu orientace na pracovišti po odchodu vědeckých pracovníků týmu do zahraničí a v neposlední řadě i obavy z represe vůči své osobě z důvodu jeho [!] původu. Předloží příslušná pracovní doporučení a požádá o Labour Permit⁽³⁾ v případě, že nebude pokračovat ve vědecké práci formou stipendia. Při zajištění trvalého bydliště se obrátí o pomoc na československé emigrantské organizace, které vyhledá. S jejich členy naváže PARKER

aktivní styky, které bude dále rozvíjet. V průběhu prvních 3 měsíců bude udržovat písemné spojení pouze se svojí matkou (bude zaveden úkon K-3).⁽⁴⁾ Touto formou sdělí centrále základní informace o svém zabydlení a adresu.

S centrálou bude po 3 měsících a prověřce pravidelně udržovat jednostranné spojení na K. A.⁽⁵⁾ za použití smluvených hesel a tajnopisu. Dále bude úkolován, aby obsadil termíny dvou pevných schůzek do konce roku 1969.⁽⁶⁾ Perspektivně počítáme s plněním dalších úkolů pomocné agentury na území Anglie.

K zajištění plnění těchto úkolů předkládám v příloze plán spojení.

Jelikož PARKER bude plnit dlouhodobě úkoly československé rozvědky v zahraničí a v budoucnu je třeba počítat s jeho návratem do ČSSR, navrhuji ukládat na vinkulovanou vkladní knížku znějící na jeho pravé jméno částku Kčs 500 měsíčně z agenturních prostředků I. SMV. K zabezpečení realizace vysazení spolupracovníka navrhuji vybavit jej devizovými prostředky v celkové hodnotě 80 Lstg v různých měnách, uhradit v Kčs náklady spojené s cestou do Anglie a vyplatit mu jednorázově Kčs 3000 na zakoupení osobních potřeb.

Nebezpečné okolnosti:

Spolupracovník PARKER je ve styku s řídicím orgánem od navázání kontaktu. Během spolupráce nedošlo k dekonspiraci tohoto styku. Kromě ŘO⁽⁶⁾ zná pouze orgány I. správy, kteří se podíleli na jeho přípravě k dlouhodobému vysazení. Během spolupráce nebyl PARKER záměrně využíván k rozpracování případně na domácí bázi, aby nedošlo k jeho provalu. Kromě konkrétních úkolů, které bude v zahraničí plnit, nebyl PARKER seznámen s metodikou naší rozvědné práce v zahraničí a používanými formami, takže nehrozí nebezpečí z jejího vyjádření.^(d)

Z dosavadního styku se PARKER jeví jako spolehlivý, bystrý a seriózní spolupracovník, který požadované úkoly ochotně plní.

Zdůvodnění jeho rozhodnutí k emigraci z ČSSR před manželkou vychází ze současné materiální a osobní situace celé rodiny a nehrozí nebezpečí, že by mohlo dojít k dekonspiraci rozvědného záměru v tomto směru. [!]

Vysazení spolupracovníka [s] krycím jménem PARKER bude realizováno po splnění všech úkolů obsažených v plánu jeho přípravy a schválení tohoto návrhu.^(e)

ABS, svazek č. 45173, krycí jméno FOND a PARKER. – Originál dokumentu, strojopis.

^a V levém horním rohu je uvedeno č. j. A-00 1195/63-69, jméno náčelníka 1. správy ministerstva vnitra plk. Čestmíra Podzemného (nar. 29. července 1924) a jeho podpis. V pravém horním rohu je uveden stupeň utajení „PŘÍSNĚ TAJNÉ“ a rukopisná poznámka Podzemného: „Je nutné doplnit a upřesnit, viz poznámky s. Tůmou!“

^b Na levém okraji odstavce je náčelníkem 6. odboru Zdeňkem Juranem připsána poznámka: „Jak bude řešena záležitost státní příslušnosti jeho manželky?“

^c V dokumentu je dále přeškrtnutý text: „a vybuďoval MS [mrtvou schránku – pozn. aut.], jejímž prostřednictvím mu budou uloženy další úkoly na základě podmínek, které si vytvoří pro další operativní činnost.“

^d Na levém okraji odstavce je náčelníkem 6. odboru Zdeňkem Juranem připsána poznámka: „Není však pochyb o tom, že není prověřen a nijak kompromitován. Tomu přizpůsobit i opatrnost při styku s ním. Juran“.

^e Pod dokumentem uvedeno jméno jeho autora npor. Krupského. Dále jsou zde uvedena jména náčelníka 3. oddělení mjr. Františka Merty (pravým jménem František Matal, nar. 11. listopadu 1930) a náčelníka 6. odboru pplk. JUDr. Zdeňka Jurana (pravým jménem Zdeněk Jodas, nar. 9. února 1925), kteří doporučili návrh ke schválení, a jejich podpisy. U Merty je k podpisu rukou připojeno datum 4. 4. 1969. Zdeněk Juran připsal ke svému podpisu poznámku: „S jednotlivými připomínkami, které projednám po schválení návrhu.“

¹ Pravým jménem Bohumil Karkan, nar. 27. července 1933.

² Odbor zahraniční kontrarozvědky.

³ Pracovní povolení.

⁴ Krycí název pro „úkolovou prověrku korespondence“.

⁵ Krycí adresa – běžný způsob spojení agentů s centrálou rozvědky. Tajné informace byly vpisovány do katalogů či zahraničních časopisů neviditelným inkoustem a zaslány na adresu spolupracovníka rozvědky, který je odevzdával příslušnému referentovi.

⁶ Řídicí orgán.

2.

1980, 3. října, Praha. – Zpráva odboru 31 I. správy Sboru národní bezpečnosti o vývoji spolupráce s agentem Parkerem.

[...]⁽¹⁾

Vývoj spolupráce

PARKER byl získán ke spolupráci v únoru 1969 na ideologickém podkladě a v květnu 1969 vysazen dlouhodobě do zahraničí formou emigrace.

Od počátku vysazení působí ve Velké Británii s úkolem pronikat do báze československé emigrace.

PARKER postupoval dle daných instrukcí centrály a v poměrně krátké době se mu podařilo proniknout do báze československé emigrace v Londýně. Začátkem roku 1970 se stal členem nově založené odbočky emigrantské organizace SVU (Společnost pro vědu a umění) v Londýně, později jednatelem této organizace. Postupně pronikl k hlavním představitelům Na[a]rdenského hnutí (Lang, Josten a další).

Svou aktivní činností v SVU upevnil si postupně pozice v řadách emigrace, soustředěné kolem NV,⁽²⁾ a v červenci 1972 byl PARKER zvolen do Světového koordinačního výboru a převzal funkci tajemníka Na[a]rdenského výboru, kterou zastává dodnes. Jím předané informace o NV a jednotlivých funkcionářích umožnily nám získat přehled o činnosti této organizace v rámci ideodiverzního působení proti ČSSR.

Spojení s PARKEREM bylo přerušeno v prosinci 1972, kdy ze strany rezidentury nebyla obsazena plánovaná schůzka pro podezření z přítomnosti sledovačky v prostoru kontrolní trasy PARKERA. Analýzou případu a projednáním situace s agentem po kontaktu [v roce] 1976 nebyla tato skutečnost potvrzena. Kontrolou v dalším období bylo zjištěno, že PARKER i po přerušení spojení obsazoval pevné schůzky, které pro případ ztráty spojení byly předem stanoveny. Na místě pevných schůzek nebyly zjištěny žádné podezřelé okolnosti.

V důsledku zákazu agenturně operativní činnosti ve Velké Británii, který trval od 14. 4. 1973 do konce roku 1975, nebylo spojení s PARKEREM navázáno.

K obnovení spojení došlo v srpnu 1976 na schůzce v NDR, kde byl PARKER i s rodinou na dovolené u rodičů manželky. Schůzku v Lipsku PARKER obsadil dle dojednaného plánu.

Na uvedené schůzce došlo ke změně zaměření PARKERA a to k proniknutí do agentury Palach Press, konkrétně k osobě J[ana] Kavana (součást objektu SLOVAN)⁽³⁾ a k osobě K[arla] Bauma (problematika SUP⁽⁴⁾).

Od navázání kontaktu v srpnu 1976 je PARKER řízen centrálou. Schůzky v rozsahu 2–3 do roka jsou konány ve třetí zemi (Rakousko) a obsazovány pracovníkem centrály. Frekvence osobního styku nezaručuje podstatné zvýšení kvality výslednosti PARKERA.

Přes tento negativní fakt PARKER přistupuje ke spolupráci zodpovědně a iniciativně. Řídí se přesně pokyny centrály, má na zřeteli dané úkoly, na kterých systematicky a promyšleně pracuje. Uvážlivě si vytváří podmínky k proniknutí do objektů našeho zájmu.[!]

V zájmu dalšího zkvalitnění spolupráce byl PARKER v červnu 1978 krátkodobě stažen do ČSSR, [kde bylo] provedeno [jeho] vytěžení, hloubková instruktáž k plnění úkolů do objektu PPA⁽⁵⁾ a SUP a [kde byl] vyškolen v obsluze radia a v šifře.

Od té doby je PARKER mimo osobní styk ze strany centrály řízen radiem a zprávy o výsledcích plnění úkolů [!] zasílá na KA⁽⁶⁾ tajnopisem a to dle důležitosti jak šifrou, tak otevřenou řečí. PARKER i v tomto systému spojení si počíná důsledně.

Tato skutečnost ovlivnila pozitivně další spolupráci, což se projevilo v odhalení ilegální tiskárny v ČSSR (objekt VLÁDCE).⁽⁷⁾

V roce 1980 bylo přikročeno k organizaci předávacích schůzek na rezidentuře Londýn. Posud byly uskutečněny dvě předávací schůzky.

I toto opatření přineslo již nyní pozitivní výsledky a mírné zvýšení zpravodajské produkce. PARKER plní úkoly spojení s PS⁽⁸⁾ přesně a disciplinovaně.

Dosud provedená prověřková opatření v rámci plánu prověrky nesignalizují, že by PARKER byl ve styku s anglickou speciální službou. V roce 1975 byl s ním veden rozhovor na policii v souvislosti s podáním žádosti o udělení britského státního občanství.

Od té doby nezaznamenal žádný zájem britské speciální služby o svou osobu.

V roce 1980 byl PARKER zvolen předsedou Na[a]rdenského výboru. Z funkce předsedy NH⁽⁹⁾ má možnosti styku s československou emigrací z roku 1948, zejména [s] Langem, vedoucím Velehradu, a Jostenem. Vedle toho se zná s řadou členů staré organizace. Jako předseda NH navázal styk s představitelem Palach Pressu J[anem] Kavanem

v Londýně. V rámci styku s J[anem] Kavanem navázal písemné styky s A[dolfem] Müllerem – Index v Kolíně a československým emigrantem Medkem, který působí v Rakousku. U Kavana, Müllera a Medka jde tedy o osoby, které pracují v rámci objektu SLOVAN, jehož představitelem je J[iří] Pelikán.

PARKER má okrajový kontakt s A[lexandrem] Tomským, československý[m] emigrant[em] z roku 1968–69, který vyvíjí aktivní činnost směrem k Palach Pressu a byl aktivní i v souvislosti s Velehradem.

PARKER má funkci pokladníka v Londýnském VONSu, který byl ustaven rovněž počátkem roku 1980. Z této funkce má možnost styku opět na JOSTENA, který je hlavním funkcionářem Londýnského VONSu, dále pak na některé členy VONSu, britské státní občany.

PARKER se zná osobně s některými osobami organizace E.L.G.⁽¹⁰⁾ Šiklem a Kašparem, kteří v současné době působí v rámci Velehradu, má perspektivy styku i na některé osoby z Amnesty International, která navazuje kontakty na Londýnský VONS.

PARKER rovněž je členem židovské organizace ICJC.⁽¹¹⁾ Z hlediska svého členství má osobní styk na K[arla] Bauma, který je čelným funkcionářem ICJC.

PARKER jako britský státní občan vlastní britský cestovní pas. Možnosti jeho cest do zemí ZE⁽¹²⁾ jsou v podstatě neomezené.

Ze svých funkcí technického ředitele a vedoucího pracovníka nákupu firmy, u které pracuje, má možnost podnikat služební cesty do různých zemí, zejména Itálie, Francie, Belgie, NSR, Egypta, Izraele.

Shrnutí

PARKER za dobu 11 let, kdy žije ve Velké Británii, získal dobré společenské postavení. Poznal dobře tamnější prostředí a aklimatizoval se natolik, že v případě mimořádných událostí může být platným agentem. Nepodléhá vojenské povinnosti.

PARKER má reálný pohled na mezinárodně politický vývoj a tento posuzuje z hlediska člověka náležejícího svým myšlením k pokrokovým silám. K ČSSR má dobrý vztah.

Nejsou u něj známky, že by spolupracoval s anglickou speciální službou, i když je někdy třeba počítat s tím, že může být předmětem zájmu speciálních služeb.

(emigrace [19]69, manželka a příbuzní v NDR, matka v ČSSR, možnosti pohybu po mnoha zemích světa.)

Z pracovníků I. S-SNB osobně zná:

s. KRUPSKÝ⁽¹³⁾ – mimo I. S-SNB

s. MYŠÁK

s. BROUSEK⁽¹⁴⁾ – mimo MV

s. ČELANSKÝ⁽¹⁵⁾

s. ŠEMBERA⁽¹⁶⁾

s. NETUKA⁽¹⁷⁾

Dosavadní vývoj spolupráce umožňuje závěr, že PARKER i v období zostřené mezinárodní situace bude plnit podle svých možností potřebné úkoly pro československou rozvědku, neboť se jeví jako disciplinovaný, iniciativní a seriózní spolupracovník. Nebojí se rizika. Má smysl pro konspiraci, je schopen odhalit sledovačku.

ABS, svazek č. 45173, krycí jméno FOND a PARKER. – Originál dokumentu, strojopis.

¹ Vypuštěny byly necelé první tři strany dokumentu obsahující životopisné údaje Pavla Moritze (agenta Parkera), popis jeho charakterových vlastností a rodinných poměrů a profesní životopis.

² Naardenský výbor.

³ Objektový svazek 12613 s krycím jménem Slovan byl veden proti osobám spolupracujícím na vydávání exilového časopisu Listy.

⁴ Krycím jménem SUP byly označovány židovské organizace.

⁵ Palach Press Agency.

⁶ Krycí adresa.

⁷ Krycím jménem Vládce byl označen objektový svazek vedený k problematice Vatikánu a k osobám s ním spolupracujícím.

⁸ Předávací schůzka – předem dohodnutý kontakt agenta s řídicím důstojníkem.

⁹ Naardenské hnutí.

¹⁰ European Liaison Group – Evropská kontaktní skupina. Organizace založená v Londýně v roce 1969 představiteli exilu ze zemí střední a východní Evropy.

- ¹¹ International Council of Jews Czechoslovakia – Mezinárodní rada židů z Československa. Organizace vzniklá v roce 1968 z Rady židů z Československa. V jejím čele stál Karel Baum.
- ¹² Západní Evropa.
- ¹³ Pravým jménem Bohumil Krupský.
- ¹⁴ Pravým jménem Balšánek.
- ¹⁵ Pravým jménem Stanislav Melichar, nar. 22. dubna 1926.
- ¹⁶ Pravým jménem Josef Šorčík, nar. 8. listopadu 1925.
- ¹⁷ Pravým jménem Aleš Nádvorník, nar. 6. května 1928.

Fotografie Pavla Moritze pořízená během jeho krátkodobého pobytu v Československu v červnu 1978 (ABS, sv. č. 45173, krycí jméno FOND a PARKER)

Datum	Registrační číslo	Druh svazku				Jméno, příjmení a datum narození, (název skupiny neb objektu - heslo věcného operativního svazku)	Správa, odbor oddělení, která svazek registruje	Podpis registrátora	Lodpis oper. pracov., který zaregistrovaný svazek přijal, nebo čj. pod kterým byl svazek odeslán
		skupinový	os. byl	ag. pátrací	evidentní				
-2. IV. 1969	45171					10. odb. ob. "KALVADO" G. odb. - 9-0024/6244	S. Motyčka	Linek	na 65 parub č. 106041-A.
13. IV. 1969	45172					"FOLK" S. 12.2.82	S. Motyčka	Linek	Linek
10. IV. 1969	45173					023, 024, 025, 026 027, 028, 029, 050, 051 011, 052, "PARKER"	G. odb. S. Kumpal	Linek	Linek
15. IV. 1969	45174					1. odb. KS Praha "PUSTINA" 05-00785-14-69	S. Horařek	Linek	Linek
18. IV. 1969	45175					"JOLY" S. 2-1603-029, 029, 11 SFO 7525 05.08.1969-11/1969	S. Florián	Linek	A-00144/ 152-69
18. IV. 1969	45176					"MAŠTUPČE" S. 25407 A-00148/15-69 020, 021, 022, 023, 030	S. Sedláček	Linek	A-00119/ 152-69 Hlohov
-8. V. 1969	45177					"BALKE" 1. odb. Ostrava	O. O. Ostrava	Linek	A-00122/ 152-69
18. V. 1969	45178					"EVELINA" A-00107/104-69	Sandaus	Linek	Linek
17. V. 1969	45179					"DALILA" 1. odb. Budejovice SFO 4576	Sandaus	Linek	A-00151/ 152-69
20. V. 1969	45180					"KORÝŠ" S. 26184	S. Sedláček	Linek	Linek

Část registru svazků tajných spolupracovníků I. správy SNB (rozvědky Státní bezpečnosti) se záznamem o svazku vedeném na Pavla Moritze (krycí jméno Parker) (ABS)